

Hónapló

F. K.-nak

Ül egy idegen az asztalomnál.

Az erdő vörös síkságra nyílt, az utolsó fák lombjai tömörre sűrűsödtek, árnyékukból egyetlen bokor sem nyúlt a csillogó homokra.

Pihenőt tartott, mielőtt elhagyta a bűvőhelyét. Egy fatörzsnek döntötte a hátát, lassan a földre csúszott, homlokát a térdére támasztotta.

A hajnali hűvösség helyébe már forró levegő nyomult, a felhőtlen ég és a vörös homok közt szikrázott a fény. A lábnyomok sötét vonalú ösvényt rajzoltak.

Alkonyodott, mire a hegyek közelébe ért.

Inkább sejtette, mint látta, hogy nem egyetlen hatalmas hegy szakítja ketté a síkságot; a hegyormok, de a hasadékok is egyetlen tömör, kikezdzhetetlennek tűnő sziklává olvadtak, mely szinte függőlegesen nyúlt föl olyan magasra, hogy a csúcsai, akárcsak valahol a homokba vesző lankái, az oszthatatlan homályba szürkültek. A síma falon növények nem kapaszkodtak meg, se bokor, se fű számára nem kínálkozott hely, az apró, bőrrödökhöz hasonlatos kitüremkedéseket finom, puha rétegben borította a vörös homok.

A sziklafalban félkörívnyi, kettős szárnyú kapu.

Küszködve, botladozva lépkedett. A fáklya fénye felgyült a kiugró sziklaéleken, aztán újra nagyobbra tágulva a sötétbe veszett.

Zihálása visszaverődött a barlangfalon. A kard már mögötte maradt: leoldotta és hagyta, hogy a talajt borító port kis felhővé kavarva a földre hulljon. Mindkét kezére szüksége volt a továbbjutáshoz.

Szűkült a járat. Sisakját a vállára lökte, majd megoldotta a bőrszíjat; csörömpölvé pattant a hátát védő vértén, támaszt kereső bokájához ütődött, élesen, keményen. Vér buggyant a sebből, sötétben csillan a fáklyafényben. Nézte: a kőre csöpönt és apró porcsomókat gördítve megállt.

Ha a válla, a fáklyát tartó keze a sziklafalhoz súrlódott, egy-egy ilyen, a páncélt csikordító érintés úgy lökte vissza, mint a vas által felfogott kardcsapás. Előbb a mell- és hát-, majd a lábvértjeit vette le, s amikor már csak oldalazva haladhatott, a földre dobta a karját védő lemezeket is. Csak a fáklya maradt és a nyílegyenes sziklajárat.

Meggörnyedve, a térdét behajlítva.

Térdre ereszkedett, a könyökére támaszkodva kúszott. A felvert por szárazon tolult a tüdejébe, izzadsága a bőrére tapadt, csípős, reszelőssé hűlő pép. Érezte a hegy mérhetetlen súlyát.

Megállt: a fáklyacsonk gyérülő lángja lobbant és kihúnyt.

Feküdt a rázáruló sötétben, érezte a testét borító sebeket és zúzódásokat. Arcát a porba fektette és lehúnyta a szemét. Egyenletesen lélegezve, súlytalanul hevert, vállait símogatták a puha sziklafalak.

Másképpen írok, mint ahogy beszélek, másképpen beszélek, mint ahogy gondolkodom, másképpen gondolkodom, mint ahogyan gondolkodnom kellene, és így tovább, egészen a legmélyebb sötétekig.

A sárga keramitkockák nedvesen csillogtak az őszi napfényben, pedig már napok óta nem esett eső. Ez a száraz, hűvös ősz hirtelen váltotta fel a későnyarat, a falakban és a kapualjakban megbújó meleg, a sárga őszi fény és a hajnalok

csípős hidege valami meglepett, rosszkedvű csendet öntött az utcákra, a még lombos fák és a portól sápadt kirakatok közé. Hajnalonta egyre hosszabb ideig köd nyomult az ablakok elé, elmosta az éjszaka és a reggel határát. Csak déltájban ragyogott fel langyosan sárga fénnel a Nap, ilyenkor látszott: a házak bordás falát, az apró bőrredőkhöz hasonlatos kitüremkedéseket finom, puha rétegben borítja a kormos por.

Néptelen volt a rövid utcácska, a magas sátortetők között most pengeként vágott be a fény, fogazott árnyékot rajzolt a kövekre. A moccsatlan csendben minden a helyén: csíkos-sárga keramit, a domború úttest, házfalak, csukott kapuk, sötét ablakok.

Rövid, éles csikordulás. Fénykocka vág végig az árnyékos tűzfalon. Nő nyit ablakot a felső emeleten, kiáll a fénybe. A magas franciaablakot sarkig tárva a párkányig merészkedik, hosszú, bő lepelhez hasonlatos fehér ruhája elfedi a vállait és a karjait is, a térdeknél lágy fodrokkal omlik még bővebbre. A napnak fordítja az arcát, haja hátrasímul. Két kezében, a melle előtt szürke-fehér cirmos macskát tart; kézfejevel, ujjainak háttával lassan, monoton öntudatlansággal símogatja a karjára fekvő állatot.

Hirtelen éles, valóságútlentül hangos robbanás, nem is egyetlen dőrej, inkább több dörrenés összeolvadó ugatása, aztán újra csend.

A nő arca meglepett, mosolygó fintorba rándul. Hátratántorodik, majd lassan előrehajol, a fehér ruhán vörös foltok nyílnak, a macska szőre nedvesen csillog.

Fekszenek a sárga keramitkockákon, a nő teste és a macska teste, a fehér ruha lepelként borul rájuk. A vér porcsomókat gördítve szivárog a kockakőbordás földön, nem lehet tudni, melyiküké, a nő vagy a macska vére.

Van tér az élethez e határok között és ezért úgy ki fogom használni, hogy szinte már megvetendő leszek miatta.

Éjjel háromnegyed kettő. Szemközt gyerek sír. Egyszer csak megszólal egy férfi, ugyanabban a szobában, olyan közel, mintha az ablakom előtt lenne. „Inkább kiugrom az ablakon, mint hogy tovább hallgassam ezt.” Még dörmög valamit

az idegességről, az asszony némán, csak sziszegő hangokkal próbálja újra elaltatni a gyereket.

Végül a házmester hozott egy órmótlan feszítővasat, hogy azzal nyissák ki az ajtót. Félméternyi vasrúd volt, az egyik vége vésőszerűen éles, a másik lapos, ütések fényesítették. A tenyerén egyensúlyozva gyújtotta át, mutatva, a többi, az ajtó betörése, a zár körül freccsenő szilánkok, a hosszában megrepedő ajtótok már nem őrá tartozik. Mégsem ment el, félrehúzódva figyelte, hogy a két férfi, mintha tudták volna, hogy mit keresnek, pillanatnyi tétovázás után megtalálja az ágyon heverő testet, noha az a könnyű takaró alatt is szinte a matracba símult.

Az egyikük ablakot nyitott, a másik még egyszer felemelte a virágos mintájú plédet s lassan, a fejét már elfordítva engedte vissza.

Egy gépelt papírlapot vittek csak magukkal, azt, ami az ágy mellett hevert:

„176 cm hosszú fiatal férfi teste. A bőr elől testszerte halvány, hátul, a nyomásnak ki nem tett helyeken, nyomásra elhalványuló. Elmosódó határú, szederjes-vörös hullafoltok. Fül-orr-szájnyílás tiszta, szabad. A szemrés félig nyitott, szivárványhártyák szürkésbarnák, lencsék kerek, egyenlők, épszélűek, középtágak. Fogazat javított. Arc, nyak, mellkas részarányos. Has a mellkas szintje alatt két harántujjal.

Másképpen írok, mint ahogyan beszélek. Másképpen beszélek, mint ahogyan gondolkodom. Másképpen gondolkodom, mint ahogyan gondolkodnom kéne. És így tovább.

A halvány derengés erős, tiszta fénné sűrűsödött. Testét a sziklarésbe préselve jutott ki, erejét megfeszítve felemelkedett: sebeit szél fújta, körülnézhetett: fehér tenger nyílt előtte, közönyös, mozdulatlan hómező.

Tér az élethez a határok között.

A gyerekek olyan részvétlenül ülnek az asztala körül, mint a legyek.

– Egyre képtelenebb vagyok gondolkodni, megfigyelni, le-
szegezni, emlékezni, beszélni, átélni.

A szeméremtájék szőrzete férfias típusú. Szív 260 gramm. Tüdő 1400 gramm. Mellhártyalemezek simák, fénylők, tükröz-
zőek, a tüdőállomány a felső lebenyekben rózsaszín, alsó le-
benyeiben sötétvörös, tésztatapintású, az ujjnyomot megtart-
ja, nyomásra nagy mennyiségű, habzó, szilvalészerű folyadék
ürül, egyéb eltérés nélkül. Máj 1700 gramm. Szabad szélei kis-
sé lekerekítettek, hátlapon az állomány világosbarna, lebeny-
kés szerkezete megtartott, foltokban elzsírosodott.

„Ha valaki boldog a szerencsétlenségben, ez elsősorban
azt jelenti, hogy már nem bír lépést tartani a világgal, jelenti to-
vábbá azt is, hogy számára széthullt minden, vagy széthullik,
hogy hang többé őt töretlenül el nem éri.”

Kora délutántól másnap hajnalig esett a hó, nagy, tömött, pu-
hának látszó pelyhekben. Az utak mentén és a parkolóokban
fehér dombocskák jelzik a hó alatt rekedt autókat. Furcsa el-
képzelni: a hó alatt a falak, a falakon a por. Városrétegek.
Mégis, a járdák fölött, kézzel ellapátolt ösvényeken gyalog-
osok törtetnek, szatyrot, kosarat billegtetve a kezükben. Ar-
cuk zavart, de nem bosszús, ha egy-egy ilyen járatban össze-
találkoznak; egyiküknek a hófalhoz simulva kell szabad utat
engednie.

Ezek a taláalomra, pontosabban a hó alá temetődött utak és
járdák emlékéhez igazodóan ásott járatok behálózzák a vá-
rosnyi hómezőt, emlékekhez kötődően otthonos, mégis ismer-
etlen labirintust alkotnak, mely hirtelen támadt volta és ideig-
lenessége miatt még ünnepélyes is; ismerősen vonzó idegen
tér az élethez a megváltoztathatatlan határok között.

Ehhez hasonló érzés lehet úrrá az otthonrekedteken is. A
hirtelen kiszámíthatatlanná váló idő tanácstalanná és bá-
gyadttá teszi őket, lelassúdnak, mint aki hosszú álomra ren-
dezkedik be.

Reggel a friss hőtömeg fénye riaszt fel. Ha valaki boldog a szerencsétlenségben, gondolom, hallom, szemközt sír egy gyerek, elcsuklik a hangja, a világgal lépést tartani: állatias önbizalom, gondolom.

Elindulok a közeli boltba. Vagy félóra a máskor néhány percnyi út. A nyomokból ítélve mások is jártak itt előttem, de a rácsok és a zárok érintetlenek. Hazafelé már könnyebb, mégis fáradtan, megalázó idegességgel bukom be az ajtón. Jobb fülemlen égő, vörös seb.

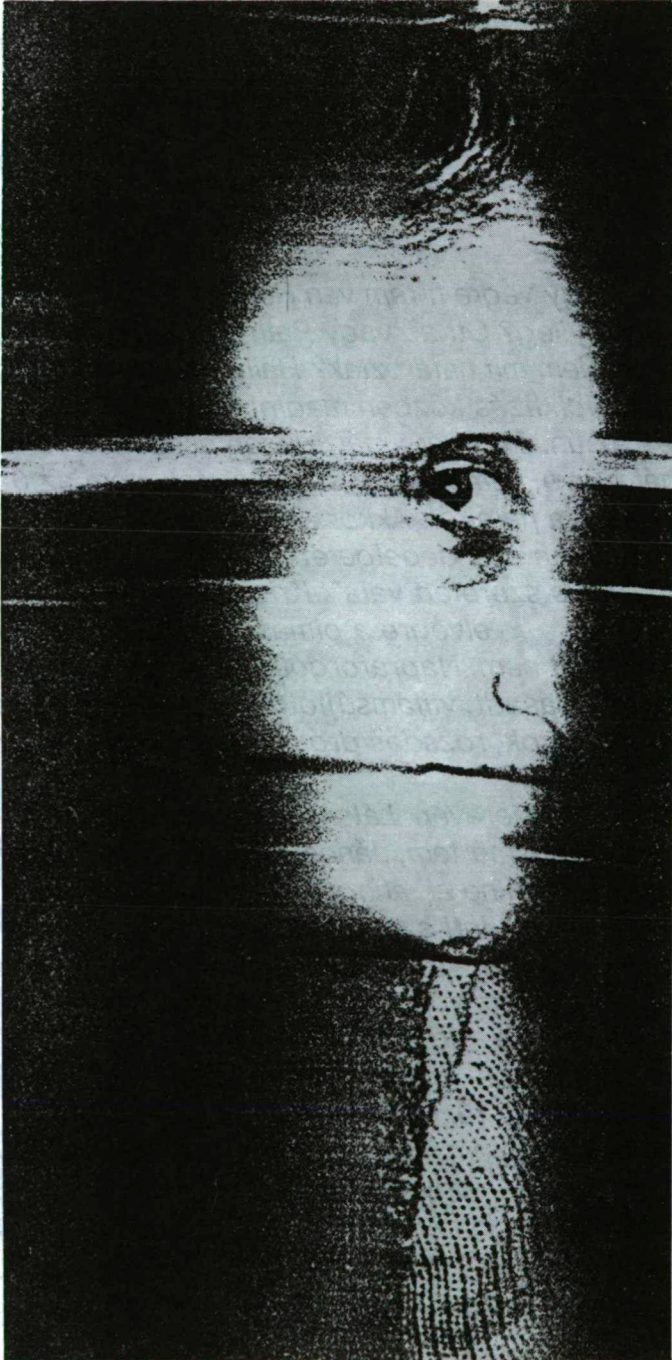
A meleg szoba és a csend összeillik a hó derengésével. Félálomban, süllyedve és fel-felriadva telik a délután, mozdulatlanul.

Alkonyattájt zörrenés riasztott fel, az előszobában sem gyújtottam villanyt, rögtön ajtót nyitottam. A földön papírlapok: az egyikben újságcikkből kivágott mondat, felragasztva: nem bírom elviselni, hogy a húsom összekeveredjen a ruháim szövetével..., a másik két fénykép, gémkapocccsal összetűzve. Egy ablakban álló nő körvonalai, az arc vonalai elmosódottak, fejtartása, szájának sejthető íve kedvessé teszi, az ablakkeret, mint egy festmény, körbefogja az alakját, fehér ruhája élesen válik el a háttértől. Pillanatfelvétel lehet, de a nő testének és ruhájának lágy, szinte gomolygó vonalai és az ablakkeret mértani lezártága keresettnek ható, s csaknem tökéletes kompozíciót alkot, éppen így.

A másik: szürkésfehér sziklafal, rajta kapu, hatalmas fal, vagy tényleg szikla, a közepén a kapu, szinte a föld fölött, az egyik szárny félig nyitva, résnyire belökve vagy óvatlanul visszacsukva, halvány fénycsík omlik el a sötétben.

A hómezőn kékesen ragyogott az égbolt.

És ismét egy idegen ül az asztalomnál.

Dárdai Zsuzsa